

מפתח תשובות נכונות

שאלה	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
תשובה	(4)	(2)	(3)	(1)	(3)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)

שאלה	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
תשובה	(1)	(4)	(4)	(3)	(4)	(3)	(3)	(4)	(4)	(3)

שאלה	21	22	23
תשובה	(3)	(1)	(1)

הסברים

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. השאלה: תחרות : מתחרה -

היחס : מתחרה זה מישהו שמשתתף בתחרות.
ב' זה מישהו שמשתתף בא'.

תשובה (1): קונצרט : מנצח. האם **מנצח** זה מישהו שמשתתף בקונצרט? לא. **מנצח** אינו מישהו שמשתתף בקונצרט אלא מי שמוביל אותו.

תשובה (2): קבוצה : מנהיג. האם **מנהיג** זה מישהו שמשתתף בקבוצה? לא. **מנהיג** אינו מישהו ש"משתתף" אלא מי שעומד בראש הקבוצה.

תשובה (3): עימות : מפשר. האם **מפשר** זה מישהו שמשתתף בעימות? לא. **מפשר** זה מישהו שפותר את העימות.

תשובה (4): שיחה : מדבר. האם **מדבר** זה מישהו שמשתתף בשיחה? כן.

תשובה (4).

2. השאלה: בריש גלי : בחשאי -

היחס : בריש גלי זה לעשות משהו לא בחשאי.
א' זה לעשות משהו לא ב'.

תשובה (1): בחטף : במהירות. האם **בחטף** זה לעשות משהו לא במהירות? לא. **בחטף** זה לעשות משהו במהירות.

תשובה (2): בשוגג : בזדון. האם **בשוגג** זה לעשות משהו לא בזדון? כן. פירוש המילה **בשוגג** היא בטעות, ללא כוונה תחילה, ואילו פירוש המילה **בזדון** היא לעשות משהו בכוונה תחילה.

תשובה (3): בעליל : בפועל. האם **בעליל** זה לעשות משהו לא בפועל? לא. פירוש המילה **בעליל** הוא בפועל; ללא ספק, ולכן גם נעשה **בפועל**.

תשובה (4): לאלתר : מיד. האם **לאלתר** זה לעשות משהו לא מיד? לא. **לאלתר** זה לעשות משהו מיד.

תשובה (2).

דצמבר 2016 - הסברים לפרק השני בחשיבה מילולית

3. השאלה: **להתוודע**: לחיצת יד – (להתוודע=להכיר לראשונה)

היחס: לחיצת יד היא פעולה שעושים כדי להתוודע.
ב' זה פעולה שעושים כדי א'.

תשובה (1): להפתיע: הרמת גבה. האם **הרמת גבה** זה פעולה שעושים כדי להפתיע? לא. **הרמת גבה** זה משהו שעושים כמשהו אחר **מפתיע**.

תשובה (2): להתרגש: הענקת פרס. האם **הענקת פרס** זה פעולה שעושים כדי להתרגש? לא. **הענקת פרס** זה משהו שגורם למישהו להתרגש.

תשובה (3): לחגוג: הרמת כוסית. האם **הרמת כוסית** היא פעולה שעושים כדי לחגוג? כן.

תשובה (4): להכניע: הרכנת ראש. האם **הרכנת ראש** זה פעולה שעושים כדי להכניע? לא. **הרכנת ראש** היא פעולה שעושה מי שמישהו אחר **הכניע** אותו.

תשובה (3).

4. השאלה: **מסעד**: שעון –

היחס: שעון זה מישהו שמשתמש במסעד.
ב' זה מישהו שמשתמש בא'.

תשובה (1): שמיכה: מכוסה. האם **מכוסה** זה מישהו שמשתמש בשמיכה? כן.

תשובה (2): ארוחה: רעב. האם **רעב** זה מישהו שמשתמש בארוחה? לא. **רעב** הוא מישהו שזקוק לארוחה.

תשובה (3): עיפרון: מחודד. האם **מחודד** זה מישהו שמשתמש בעיפרון? לא. על מנת ש**עיפרון** יעשה את עבודתו היטב הוא צריך להיות **מחודד**.

תשובה (4): משא: כבד. האם **כבד** זה מישהו שמשתמש במשא? לא. פירוש המילה **משא** היא מטען, מטען אינו בהכרח **כבד**.

תשובה (1).

5. השאלה: **פרח מזכרונו**: שכח –

היחס: פרח מזכרונו פירושו שכח משהו.
א' זה מה שמישהו ב'.

תשובה (1): הרוויח את לחמו: עבד. האם **הרוויח את לחמו** זה מה שמישהו עבד? לא. **הרוויח את לחמו** פירושו **עבד**.

תשובה (2): עורר את חמתו: קצף. האם **עורר את חמתו** זה משהו שמישהו קצף? לא. **עורר את חמתו** פירושו גרם למישהו אחר לכעוס, כלומר **לקצוף**.

תשובה (3): נפל בחלקו: זכה. האם **נפל בחלקו** זה משהו שמישהו זכה? כן.

תשובה (4): חירף את נפשו: סיכן. האם **חירף את נפשו** פירושו סיכן? לא. **חירף את נפשו** פירושו **סיכן** את עצמו.

תשובה (3).

6. השאלה: נפח : ברזל -

היחס: חומר הגלם של נפח הוא ברזל.
חומר הגלם של א' הוא ב'.

- תשובה (1): גבן : חלב. האם חומר הגלם של גבן הוא חלב? כן. גבן הוא מי שמכין גבינות.
- תשובה (2): סוור : נמל. האם חומר הגלם של סוור הוא נמל? לא. מקום עבודתו של סוור זה נמל.
- תשובה (3): בלשן : שפה. האם חומר הגלם של בלשן הוא שפה? לא. בלשן הוא חוקר שפה.
- תשובה (4): גלב : תער. האם חומר הגלם של גלב הוא תער? לא. התער כלי עבודתו של הגלב (גלב=ספר).
- תשובה (1).**

הבנה והסקה (שאלות 7-17)

7. **השאלה**: ד"ר מלכוב הבחינה כי שיעור ניכר מקרב חולי הגרגשת המבקרים במרפאתה יושבים מול מחשב בעבודתם. היא הסיקה שעבודה ממושכת מול מחשב מעודדת את התפרצותה של מחלת הגרגשת. איזה מן הנתונים הבאים מחזק את מסקנתה של ד"ר מלכוב?
- פתרון**: מכיוון שד"ר מלכוב הבחינה שיש שתי תופעות הקשורות זו לזו: מחלת הגרגשת וריבוי שעות עבודה מול מחשב של החולים, היא החליטה שאחת מהן - העבודה מול מחשב, היא הגורמת לתופעה השנייה - מחלת הגרגשת. נעבור על התשובות המוצעות ונבדוק כיצד משפיעה כל אחת מהן על המסקנה:
- תשובה (1): מחשבים פולטים קרינה מסוג "אפסילון", וחשיפה לקרינה מסוג זה גורמת למחלת הגרגשת. זו התשובה הנכונה. הטענה שבתשובה זו מספקת את ההסבר מדוע העבודה ממושכת מול המחשב גורמת למחלת הגרגשת.
- תשובה (2): מרפאתה של ד"ר מלכוב נמצאת באזור שבו שוכנות חברות רבות שעוסקות בפיתוח משחקי מחשב. תשובה זו אינה נכונה. התשובה מחלישה את המסקנה. לפי הטענה שבתשובה זו יתכן שהסיבה לכך שחולי גרגשת רבים עובדים שעות רבות מול מחשב היא מיקום המרפאה אשר גורם לכך שעיסוקם של מרבית המטופלים במרפאה הוא עבודה מול מחשב. לשם הדוגמה: ככל הנראה גם מרבית חולי שפעת החזירים אשר מטופלים במרפאה של ד"ר מלכוב עובדים שעות רבות מול מחשב, אולם מעובדה זו לא ניתן להסיק שעבודה מול מחשב גורמת לשפעת החזירים.
- תשובה (3): מחקר מצא שלחולי הגרגשת יש בדרך כלל קרובי משפחה שגם הם לקו בה התשובה אינה נכונה. התשובה מחלישה את המסקנה, שכן אם לחולים במחלה יש קרובי משפחה שחולים בה, יתכן שלמחלה יש סיבות גנטיות, והעבודה מול המחשב אינה הגורם שמעודד את התפרצות המחלה.
- תשובה (4): ישיבה ממושכת מול מחשב גורמת לעייפות רבה, וגם מחלת הגרגשת גורמת לעייפות רבה התשובה אינה נכונה. העובדה שהסימפטומים של מחלת הגרגשת ושל ישיבה ממושכת מול מחשב זהים אינה מחזקת את המסקנה שעבודה מול המחשב מעודדת את התפרצות המחלה, אלא עשויה להיות הסבר מדוע ד"ר מלכוב וחשבה כי הישיבה מול המחשב היא שגורמת להתפרצות המחלה.
- תשובה (1).**

דצמבר 2016 - הסברים לפרק השני בחשיבה מילולית

8. **השאלה:** יצא לו שם של _____, כאשר בספרו החדש יצא נגד התאוריה _____.

פתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): מכיוון שכבר יצא לו שם של מי שמשנה את דעתו חדשות לבקרים, לא התפלא איש כאשר בספרו החדש יצא נגד התאוריה שהציג בספרו הקודם.

תמצות: מכיוון שהוא ידוע כמי שמשנה את דעתו כל הזמן, זה לא הפתיע איש שהוא יצא בספרו החדש נגד התאוריה שבה תמך בספרו הקודם. מכיוון שקיבלנו משפט הגיוני, הרי שזו התשובה הנכונה.

תשובה (1).

9. **השאלה:** אף שחברות התעופה _____ משקאות אלכוהוליים, מכירתם _____, וזאת משום שמשקלם של

בקבוקי המשקה מגדיל את צריכת הדלק. לא יהיה מנוס, אומרים נציגי חברות התעופה, _____, בעיקר לנוכח העובדה שבחודש האחרון _____ מחירי הדלק.

פתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): אף שחברות התעופה **גובות תשלום גבוה תמורת** משקאות אלכוהוליים, מכירתם **אינה משתלמת להן**, וזאת משום שמשקלם של בקבוקי המשקה מגדיל את צריכת הדלק. לא יהיה מנוס, אומרים נציגי חברות התעופה, **מלהצמיד את מחירי המשקאות החריפים למחירי הדלק**, בעיקר לנוכח העובדה שבחודש האחרון **עלו מחירי הדלק**.

תמצות: חלק ראשון: אפילו שמחיר המשקאות האלכוהוליים גבוה, חברות התעופה אינן מרוויחות ממכירתם בגלל שמשקלם מגדיל את צריכת הדלק. הטענה הגיונית ולכן נמשיך לחלק השני. חלק שני: אין ברירה אלא להצמיד את מחיר המשקאות למחיר הדלק במיוחד לנוכח עליית מחירי הדלק. הקשר בין שני חלקי המשפט שקיבלנו הגיוני.

תשובה (1).

10. **השאלה:** כשהבחינה תמר ששעונה _____ ונוכחה לדעת שעד מועד פגישתה עם שולמית נותר _____ משסברה, _____ משום ש_____.

פתרון: נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): כשהבחינה תמר ששעונה **ממהר** ונוכחה לדעת שעד מועד פגישתה עם שולמית נותר **זמן רב** משסברה, **חשה הקלה** משום **שטרם סיימה להתכונן לפגישה**.

תמצות: תמר אשר שעונה ממהר שמה לב שנוותר זמן רב עד לפגישתה. אם שעונה ממהר, הרי שהזמן שנוותר לפגישה גדול יותר, ולכן הטענה בחלק השני לפיו היא חשה הקלה משום שטרם סיימה להתכונן לפגישה היא הגיונית.

תשובה (1).

11. השאלה: הסופר ג'ונתן סוויפט אמר פעם: "אני מוכן להאמין כי העולם נוצר מסידור מקרי של אטומים, ממש כשם שאוכל להאמין כי מערבוב מקרי של אותיות הדפוס יכול להיווצר מאמר פילוסופי גאוני." בדבריו אלה סוויפט מדמה -

פתרון: סוויפט משווה בין אמונתו כי העולם נוצר מסידור מקרי של אטומים לאמונתו כי ערבוב של אותיות יוצר מאמר פילוסופי גאוני. כוונתו של סוויפט היא כי כשם שלא סביר שערבוב אותיות מקרי יוצר מאמר פילוסופי גאוני כך גם העולם לא נוצר מסידור מקרי של האטומים. נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): את העולם למאמר פילוסופי גאוני. זו התשובה הנכונה.

תשובה (2): סידור מקרי של אטומים להיווצרות מאמר פילוסופי גאוני.

תשובה זו אינה נכונה. סוויפט מדמה את היווצרות העולם מסידור מקרי של אטומים להיווצרות מאמר פילוסופי גאוני מסידור מקרי של אותיות, כלומר סידור מקרי של האטומים משווה על ידו לסידור מקרי של אותיות הדפוס.

תשובה (3): ערבוב מקרי של אותיות דפוס ליצירת מאמר פילוסופי גאוני.

תשובה זו אינה נכונה. סוויפט מדמה את היווצרות העולם כתוצאה מסידור מקרי של אטומים להיווצרות מאמר פילוסופי גאוני כתוצאה מסידור מקרי של אותיות. כלומר, סידור מקרי של האטומים משווה על ידו לסידור מקרי של אותיות הדפוס.

תשובה (4): את אמונתו שהעולם מורכב מאטומים לאמונתו שיש מאמרים פילוסופים גאוניים.

תשובה זו אינה נכונה. המשל של סוויפט אינו מתייחס לשאלה האם קיימים מאמרים פילוסופיים גאוניים, והאם העולם אכן מורכב מאטומים, אלא לעובדה שכפי שלדעתו יש יד מכוונת ביצירת מאמר פילוסופי גאוני כך גם יש יד מכוונת ביצירת העולם.

תשובה (1).

12. השאלה: בשפה האצטקית, כינויי השייכות (שלי, שלך, שלו וכדומה) מצטרפים למילה בתחילתה. למשל, המילה "פלו" פירושה "כלב", המילה "איֶפְלו" פירושה "כלבו", והמילה "מוֶפְלו" פירושה "כלבד". כמו כן, המילה "נוֶקְלִי" פירושה "ביתי".

לפיכך, איזו מן המילים הבאות היא המתאימה ביותר להיות באצטקית המילה "ביתד"?

פתרון: לפי הפסקה כינויי השייכות בשפה האצטקית נוספים למילה בתחילתה. מכיוון המילה "נוֶקְלִי" פירושה "ביתי", הרי שהמילה "בית" צריכה להיות מילה שבה יש להוריד את התחילית "נו". כלומר המילה "קלי". לפי הדוגמה המצורפת, המילה "פלו" פירושה "כלב", והמילה "מוֶפְלו" פירושה "כלבד". מכאן שאם פירוש המילה "בית" הוא "קלי", הרי שפירוש המילה "ביתד" היא "מוֶקְלִי".

תשובה (4).

13. השאלה: הסופר הצרפתי אלבר קאמי אמר: "כתרופה לחיים בתוך החברה אני מציע את הכרך הגדול. בימינו זה המדבר היחיד שידנו משגת."

איזו מן הטענות הבאות אינה עולה מדבריו של קאמי?

פתרון: הסופר קאמי מציע את העיר הגדולה כתרופה לחיים בתוך החברה. אם הוא מדמה את העיר הגדולה למדבר היחיד שניתן להשיג, ובהנחה שהמדבר הוא מקום שבו ניתן למצוא בדידות, הרי שניתן לומר כי לטענתו קשה למצוא מקום להתבודד (תשובה (3)), וכי החיים בעיר הגדולה הם חיי בדידות (תשובה (2)). קאמי מציע את החיים בכרך הגדול כתרופה לחיים, ומכאן שלטענתו החיים בחברה הם מעין מחלה (תשובה (1)).

תשובה (4).

14. השאלה: בספר "גלובליזציה: ההיבט האנושי" נכתב: "הגלובליזציה מפלגת בשעה שהיא מאחדת ומשום שהיא מאחדת. לצד התגברות הזרימה הכלל-עולמית של עסקים, כסף ומידע מתקבעת ההפרדה בין אוכלוסיות ונוצר מחסום בין מי שנהנים מפרות הגלובליזציה ובין מי שאינם נהנים מהם. הניידות שהגלובליזציה מאפשרת - הן ניידות חברתית והן ניידות פיזית - נהפכת למשאת נפש, אך היא מצרך יקר המתחלק שלא בשווה."

איזו מהטענות הבאות מביעה באופן הטוב ביותר את הרעיון המרכזי בפסקה?

פתרון: כותרת הפסקה היא שהגלובליזציה מפלגת בזמן שהיא מאחדת ובגלל שהיא מאחדת. בהמשך מוסבר כיצד הגלובליזציה מפלגת. יש מחסום בין מי שנהנים ומי שאינם נהנים מהגלובליזציה. הניידות החברתית והפיזית היא משאת הנפש אך לא כולם יכולים ליהנות ממנה.

תשובה (1): אף שהגלובליזציה מבקשת להיטיב עם כולם במידה שווה, היא אינה משיגה את מטרתה משום שלא כל האוכלוסיות נהנות מניידות במידה שווה

התשובה אינה נכונה. אין כל טענה בפסקה כי הגלובליזציה מבקשת להיטיב עם כולם במידה שווה.

תשובה (2): היות שבעידן הגלובליזציה משאת הנפש הכלל-עולמית היא ניידות, והיות שהגלובליזציה פוגעת בניידותן של אוכלוסיות מסוימות, יש אוכלוסיות שהגלובליזציה מזיקה להן

התשובה אינה נכונה. אמנם לפי הפסקה הניידות היא משאת נפש, אשר לא כולם נהנים ממנה באופן שווה, אך הפסקה אינה טוענת שיש אוכלוסיות שהגלובליזציה מזיקה להן, אלא שפשוט לא כולם נהנים מהגלובליזציה.

תשובה (3): אף שלזרימה הגלובלית של עסקים, כסף ומידע יש אפקט מלכד, היא יוצרת חיץ בין אוכלוסיות שנהנות מניידות רבה ובין אוכלוסיות שחפצות בניידות, אך הן אינן נהנות ממנה.

זו התשובה הנכונה. לפי הפסקה בשעה שהגלובליזציה מאחדת היא גם מפלגת, מכיוון שלא כולם נהנים מפירותיה.

תשובה (4): הפגיעה בניידותן של אוכלוסיות מסוימות, היא שמניעה את הזרימה הכלל-עולמית של עסקים, כסף ומידע.

התשובה אינה נכונה. הפסקה אין טענה כי הפגיעה בניידות של אוכלוסיות מסוימות היא שמניעה את הזרימה הכלל-עולמית של עסקים, כסף ומידע, אלא שכחלק מגלובליזציה יש זרימה כזו, ויש אוכלוסיות שאינן נהנות מפירות הגלובליזציה.

תשובה (3).

15. **השאלה:** בספרו "מתחילים סיפור" כותב עמוס עוז: "כותרת סיפורו של צ'יכוב 'כינורו של רוטשילד' מוליכה שולל את הקורא בארבעה עניינים: רוטשילד שבסיפור אינו הנדיב הידוע, הוא אינו כנר, הכינור אינו כינורו עד לדפי הסיום, ואף אין הוא גיבור הסיפור אלא רק דמות משנית, חליץ חתונות עלוב ואביון."

מהפסקה משתמע כי עמוס עוז מניח שלוש מארבע ההנחות הבאות. מהי ההנחה הנוותרת?

פתרון: ראשית, ננסה לבחון את טענותיו של עוז ולהבין מה ההנחות שבדבריו: לטענתו הכותרת "כינורו של רוטשילד" מטעה שכן רוטשילד אינו הנדיב הידוע, אינו כנר, הכינור אינו הכינור שלו, ורוטשילד אינו גיבור הספר. ההנחות של עמוס עוז הן שרוב האנשים מקשרים את השם "רוטשילד" עם שמו של הנדיב הידוע - תשובה (2), כי מהכותרת "כינורו של א", יסיקו רוב האנשים כי הכינור הוא בבעלותו של א - תשובה (3), וכי שם המופיע בכותרת מרמז כי זהו שמו של גיבור הספר - תשובה (1).

תשובה (4).

16. **השאלה:** מיכל העבירה לשלומי פתק ובו כתבה: "אני עומדת לספר לך בצהריים מה עשתה נעמה אתמול". שלומי החזיר למיכל את הפתק והוסיף עליו: "הלוא כבר אמרת לי שאדע בהמשך היום מה עשתה נעמה השבוע". לצורך הבהרה הדגישה מיכל בקו מילה אחת מן המשפט שכתבה קודם לכן, והחזירה לשלומי את הפתק.

איזו מן המילים הבאות סביר **פחות** שמיכל הדגישה?

פתרון: מכיוון שבפתק ששלח שלומי מובעת תמיהה על כך שמיכל מוסרת לו שוב מידע שלדבריו מסרה לו קודם, ניתן להסיק כי בפתק שתשלח לו מיכל, תודגש מילה אשר תבהיר מה המידע החדש, המידע ששלומי לא ידע קודם לכן כי בכונת מיכל למסור לו. כעת, נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): אני

בפתק ששלח שלומי נכתב כי "הלוא כבר אמרת לי שאדע בהמשך היום מה עשתה נעמה השבוע". אם מיכל מדגישה את המילה "אני" מתוך המילים בפתק ששלחה, הרי שבכונתה להסביר לשלומי **כיצד** יגיע המידע לרשותו - מיכל **היא** זו שתמסור לו את המידע. מכיוון שבמילה המודגשת על ידי מיכל יש מידע חדש אשר שלומי לא היה מודע אליו קודם לכן, יתכן שזו תהיה המילה המודגשת.

תשובה (2): בצהריים

בפתק ששלח שלומי נכתב כי "הלוא כבר אמרת לי שאדע בהמשך היום מה עשתה נעמה השבוע". אם מיכל מדגישה את המילה "בצהריים" מתוך המילים בפתק ששלחה, הרי שבכונתה להסביר לשלומי **מתי** יגיע המידע לרשותו - שלומי יידע **בצהריים**. מכיוון שבמילה המודגשת על ידי מיכל יש מידע חדש אשר שלומי לא היה מודע אליו קודם לכן, יתכן שזו תהיה המילה המודגשת.

תשובה (3): עשתה

בפתק ששלח שלומי נכתב כי "הלוא כבר אמרת לי שאדע בהמשך היום מה עשתה נעמה השבוע". אין כל טעם שמיכל תדגיש את המילה "עשתה" מתוך המילים בפתק ששלחה, שהרי שלומי כבר יודע המידע לרשותו - שלומי יידע **בצהריים**. מכיוון שבמילה המודגשת על ידי מיכל יש מידע חדש אשר שלומי לא היה מודע אליו קודם לכן, יתכן שזו תהיה המילה המודגשת.

תשובה (4): אתמול

בפתק ששלח שלומי נכתב כי "הלוא כבר אמרת לי שאדע בהמשך היום מה עשתה נעמה השבוע". אם מיכל מדגישה את המילה "אתמול" מתוך המילים בפתק ששלחה, הרי שברצונה להסביר לשלומי כי כעת היא מתכוונת לומר באיזה יום עשתה נעמה את מה שבכונתה לספר לו. מכיוון שבמילה המודגשת על ידי מיכל יש מידע חדש אשר שלומי לא היה מודע אליו קודם לכן, יתכן שזו תהיה המילה המודגשת.

תשובה (3).

17. **השאלה:** הספר "עצב את גנך" קובע את העקרונות האלה:

- אם בגן יש מסלעה, צריך להיות בו גם מפל מים, ואסור שיהיו בו עצי פרי.
- אם בגן יש צמחי תבלין, צריכים להיות בו גם פרחים, ואסור שתהיה בו מסלעה.
- אם בגן יש עצי נוי, צריכים להיות בו גם עצי פרי, ואסור שיהיו בו צמחי תבלין.

איזה מהגנים הבאים בוודאות אינו מתאים לעקרונות אלו?

פתרון: נעבור על התשובות המוצעות, ונבדוק מה הכללים החלים על כל אחת מהן.

תשובה (1): גן שיש בו מפל מים, פרחים וצמחי תבלין.

הכלל היחיד שמתייחס שרלוונטי לפי הכלל השני אם בגן יש צמחי תבלין, צריכים להיות בו גם פרחים, ואסור שתהיה בו מסלעה.

מכיוון שבגן יש פרחים ואין בו מסלעה, הרי שהגן המוצע אינו סותר כלל זה.

תשובה (2): גן שיש בו מפל מים, עצי פרי ועצי נוי

- הכלל היחיד שמתייחס אל הגן הוא הכלל השלישי שלפיו: אם בגן יש עצי נוי, צריכים להיות בו גם עצי פרי, ואסור שיהיו בו צמחי תבלין. מכיוון שיש בגן עצי נוי, הרי שצריכים להיות בו גם עצי פרי ואסור שיהיו בו צמחי תבלין. מכיוון שיש בגן עצי פרי ואין בו צמחי תבלין, הרי שהגן המוצע אינו סותר כלל זה.

תשובה (3): גן שיש בו עצי פרי, עצי נוי ומסלעה

- הכללים שמתייחסים אל הגן שבשאלה, הם הכלל השלישי שלפיו: אם בגן יש עצי נוי, צריכים להיות בו גם עצי פרי, ואסור שיהיו בו צמחי תבלין. והכלל הראשון, אשר לפיו אם בגן יש מסלעה, צריך להיות בו גם מפל מים, ואסור שיהיו בו עצי פרי. מכיוון שיש בגן מסלעה, הרי שצריך שיהיה בו מפל מים. מכיוון שאין בגן מפל מים, הרי שגן שבתשובה אינו מתאים לעקרונות שבשאלה.

תשובה (4): גן שיש בו מסלעה, פרחים ומפל מים

- הכלל שמתייחס אל הגן שבשאלה, הוא הכלל הראשון שלפיו: אם בגן יש מסלעה, צריך להיות בו גם מפל מים, ואסור שיהיו בו עצי פרי. מכיוון שיש בגן מסלעה, הרי שצריך להיות בו מפל מים ואסור שיהיו בו עצי פרי. מכיוון שיש בגן עצי פרי ואין בו צמחי תבלין, הרי שהגן המוצע אינו סותר כלל זה.

תשובה (3).

הבנת הנקרא (שאלות 18-23)

18. השאלה: הרצון "לשנות את המציאות הקודרת והקשה" (שורה 11) _____ "אינטרסים של השכבה החברתית השלטת" (שורה 8).

פתרון: בפסקה הראשונה מסבירים את התיאוריה של מרקס לפיה "מבנה-העל" של החיים החברתיים כולל את המוסר, הדת האידיאולוגיה והחוקים. לפי מרקס השכבה השלטת היא כלי אשר השכבה השלטת משתמשת בו כדי **למנוע** מבני המעמד הנמוך לרצות לשנות את המציאות הקודרת והקשה. מכאן ניתן לקבוע כי: הרצון "לשנות את המציאות הקודרת והקשה" הוא רצון של השכבות החלשות, אשר **מנוגד** לאינטרסים של השכבה השלטת.

תשובה (4).

19. השאלה: על פי התאוריה של מרקס המוצגת בפסקה הראשונה יש כמה תהליכים שנובעים זה מזה. מה סדר התרחשותם?

פתרון: לפי מרקס מרכיבי החיים החברתיים נחלקים ל"בסיס" ו"מבנה-העל". בהמשך הפסקה נכתב כי בבסיס נמצאים אמצעי הייצור הכלכליים שעל פי אופן חלוקתם בין החברים בחברה נקבעים האינטרסים השונים של כל אחד מהם. לעומת זה קיים מבנה העל שנקבע לפי האינטרסים של החברה השלטת. מכיוון שהקביעה מי החברה השלטת נעשה לפי מי שולט באמצעי הייצור, הרי שחלוקת אמצעי הייצור היא השלב הראשון בתהליך, לאחר מכן יש התגבשות האינטרסים של החברים בקבוצה ואז לפי אותם אינטרסים מתעצב אופיו של מבנה העל.

תשובה (4).

20. השאלה: לפי הפסקה השנייה, מרקס טוען שמקורה של האידיאולוגיה הקפיטליסטית הוא -

פתרון: בסוף הפסקה השנייה מובאת טענתו של מרקס כי האידיאולוגיה הקפיטליסטית שלפיה אי-השיוויון בהכנסות ובעושר משקף את תרומתם היחסית של בני האדם לחברה, אינה אלא ניסיון של בעלי ההון לשמר ולהצדיק את הפער הקיים בינם לבין מעמד הפועלים.

לפי הפסקה, טענתו של מרקס היא כי המקור לתפישה האידיאולוגית המוצגת על ידו היא האינטרסים של בעלי ההון להצדיק את הפער בינם למעמד הפועלים.

תשובה (3).

21. השאלה: המילים "אינה אלא" (שורות 21-22) מתייחסות -

פתרון: נקרא את המשפט מתחילתו (שורות 20-22): "מרקס טען שהאידיאולוגיה הקפיטליסטית, שלפיה אי-השיוויון בהכנסות ובעושר משקף את תרומתם היחסית של בני האדם לחברה, אינה אלא ניסיון של בעלי ההון לשמר..."

המילים "אינה אלא" מתייחסות לאידיאולוגיה הקפיטליסטית.

תשובה (3).

22. השאלה: "נפגש עמו" (שורה 26), זאת אומרת נפגש עם -

פתרון: נקרא את המשפט מתחילתו, שורה 24: "תחת זאת העבודה משקפת את הניכור: ניכור מהטבע - כיוון שהאדם אינו נפגש עמו פגישה...".
המילים "נפגש עמו" מתייחסות לטבע.

תשובה (1).

השאלה: איזו מהטענות הבאות אינה נכונה על פי הפסקה האחרונה?

פתרון: נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): בחברה הקפיטליסטית המפגש בין האדם לטבע הוא בלתי אמצעי

זו התשובה הנכונה. לפי הפסקה אין מפגש בלתי אמצעי בין האדם לטבע, ולפיכך הטענה בתשובה זו אינה נכונה. לפי הפסקה האחרונה, העוסקת במסחור העבודה בחברה הקפיטליסטית: "העבודה אינה משקפת עוד את היצירתיות שבה ניגש האדם לטבע. תחת זאת העבודה משקפת את הניכור: ניכור מהטבע – כיוון שהאדם אינו נפגש עמו פגישה בלתי אמצעית" (שורות 25-26).

תשובה (2): בחברה הקפיטליסטית האדם מנוכר ממהות האנושיות

תשובה זו אינה נכונה. לפי הנתען בפסקה האחרונה, בחברה הקפיטליסטית יש ניכור של האדם מההוויה האנושית היצירתית, שבעיני מרקס היא מהות האנושיות. לפי הפסקה, חלק ממסחור העבודה בחברה הקפיטליסטית הוא "ניכור אדם מחברו – כיוון שהאדם אינו מגיע לידי מגע עם זולתו במסגרת עבודתו; וכתוצאה מאלה – ניכור האדם מעצמו, מהיותו בן אנוש, מההוויה האנושית היצירתית, שבה ראה מרקס את מהות האנושיות." (שורות 26-27).

תשובה (3): בעבר שיקפה העבודה את היצירתיות של האדם

תשובה זו אינה נכונה. טענה זו נטענת בפסקה האחרונה, לפיה בחברה הקפיטליסטית: "העבודה אינה משקפת עוד את היצירתיות שבה ניגש האדם לטבע". (שורות 25-26)

תשובה (4): בעבר לא היה האדם מנוכר מזולתו

תשובה זו אינה נכונה. טענה זו נטענת בפסקה האחרונה, לפיה בחברה הקפיטליסטית: "בעבר הרחוק עיבד האדם את החומרים הקיימים בטבע בעזרת הפעלת התבונה והדמיון שלו, תוך מגע עם בני אדם אחרים." (שורות 23-24)

תשובה (1).